

Nr 256

Av herr **Lindström m. fl.**, om förstatligande av de kommunala gymnasierna i Ström, Vilhelmina och Ljusdal.

(Lika lydande med motion nr 224 i Första kammaren)

I årets statsverksproposition, bilaga 10, ecklesiastikdepartementet, föreslås förstatligande av 5 av de 1962/63 verksamma 29 kommunala gymnasierna i landet. Samtliga dessa gymnasier startade 1958, fyra av dem ligger i städer och ett i en köping. Av de återstående 24 kommunala gymnasierna ligger majoriteten eller 16 i städer, 7 i köpingar (köpingarna Sollentuna och Täby har en storlek omkring 25 000 invånare) och två i landskommuner.

Upprättandet av nya gymnasier har varit och är ett led i den allmänna och glädjande utbyggnaden av vårt lands utbildningsväsen. Inte minst glädjande är att några av de nyinrättade gymnasierna gjort det möjligt för ett betydande antal ungdomar från glesbygder att lättare komma i åtnjutande av gymnasiala studier. Ett icke obetydligt antal studiebegävningar kan därigenom ges en bättre start, till gagn för samhället. Det är att beklaga att gymnasieutbildningen så länge fått vara en av geografiska och ekonomiska faktorer beroende möjlighet. Så mycket angelägnare är det nu att snarast möjligt undanröja också de mest markerade kvarstående olikheterna mellan skilda bygder i detta hänseende.

År 1961 startade kommunala gymnasier (av undantagsform) i Ströms kommun i norra Jämtland, i Vilhelmina i Västerbottens län och i Ljusdal i Gävleborgs län.

Ströms gymnasium har som huvudsakligt elevområde norra delarna av Jämtlands län samt Tåsjö, Fjällsjö, Junsele och Ramsele kommuner i Västernorrlands län. De övriga två gymnasierna har elevområden av enahanda struktur, geografiskt och ekonomiskt.

Vi tar Ströms gymnasium som utgångspunkt.

Redan första året kunde tvenne ringar intagas. Så skedde också 1962. Detta visar bland annat att det förelåg ett verkligt behov av ett gymnasium i denna del av landet.

Med hittillsvarande praxis för förstatligande av kommunala gymnasier skulle det komma att dröja till 1966/67 innan statsverket övertog kostnaderna för första ringen, och det skulle dröja ytterligare två år innan hela gymnasiet förstatligats.

Det torde icke vara förmätet att karakterisera denna långsamhet från statens sida att överta det ekonomiska ansvaret för en undervisning-utbildning i glesbygd av synnerlig betydelse såsom föga rättvisande.

Vi vill härtill för jämförelse skull anföra att Haparanda och Lycksele allmänna gymnasier startade på sin tid som statliga sådana, att tekniska gymnasier startar utan kommunalt förstadium, att försöksgymnasier upprättas som statliga och att kommunala handelsgymnasier redan från början erhåller visst statsbidrag.

Det kommunala gymnasiet i Ström hade 1961/62 en kostnad per elev överstigande 2 600 kr. och kommunen beräknar elevkostnaden för innevarande år till omkring 3 300 kr. För elever boende utanför skolkommunen skall dessa dryga elevavgifter avkrävas elevs hemkommun, som får vidkännas dylika höga kostnader för att kunna erbjuda sina ungdomar en nödvändig utbildning. Samtliga dessa kommuner tillhör gruppen skattetyngda. Förhållandena är analogt beträffande Vilhelmina och Ljusdals gymnasiers elevområden.

Med åberopande av det här anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte uttala att från och med budgetåret 1964/65 gymnasierna av undantagsform i Ström, Vilhelmina och Ljusdal bör förstatligas samt bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga för förstatligandet erforderliga åtgärder, samt

att statsbidrag till dessa tre kommunala gymnasier måtte beviljas redan för budgetåret 1963/64 och att förslagsanslaget under rubriken »Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m.» höjes med 180 000 kr.

Stockholm den 24 januari 1963

Helge Lindström

Birger Nilsson

Gunnar Lundmark

Gunbjörg Thunvall

Svea Edin

Olle Westberg

Erik Larsson

Elias Jönsson

i Ingemarsgården